

Gökyüzü

Alp Akoğlu

Arkturus İlkbaharı Müjdeliyor

Gökyüzünün en parlak yıldızlarından biri olan ve Çoban takımyıldızında bulunan Arkturus'un akşam gökyüzünde belirmesi, ilkbaharın habercisi olarak kabul edilir. İşte bu sıralar akşam alacakaranlığının sonuna doğru batı ufku üzerinde beliren turuncu yıldız, Arkturus. Arkturus, Yunancada "ayıcı" anlamına geliyor. Çünkü, Yunan mitolojisinde ayıyı (Büyük Ayı takımyıldızı) kovalayan bir çobana benzetilmiş.

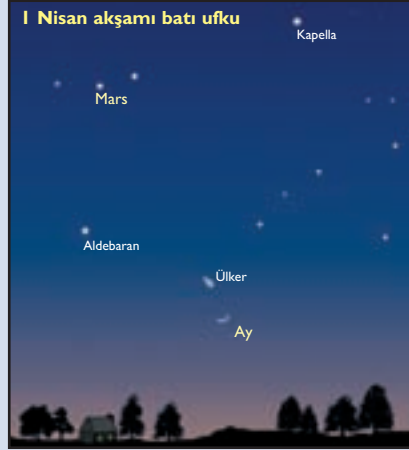
Arkturus, bir turuncu dev yıldız. Güneş'in son dönemlerine güzel bir örnek. Kütlesi Güneş'inki kadar olmasına ve yüzeyinin ondan çok daha soğuk olmasına karşın, Güneş'in 100 katı kadar enerji yayıyor. Çünkü Arkturus'un çapı, Güneş'inin 36 katı.

Nisan'da Gezegenler ve Ay

Satürn, akşamın ilk saatlerinde güneybatı yönünde iyice yükselmiş oluyor. Gezegen, Yengeç'teki konumunu pek değiştirmiyor. M44 Arıkovanı yıldız kümesinin biraz batısında bulunan Satürn, Aslan'ın parlak yıldızı Regulus'la İkizler'deki Castor ve Pollux'un arasında bulunuyor. Işık kirliliği olan bir gözlem yerinden, gezegenin bulunduğu Yengeç takımyıldızını seçmek zor. Gezegen, çıplak gözle gözlem yapanlarla birlikte, teleskoplu gözlemciler için de iyi bir hedef. Satürn ve Ay, 6 Nisan'da yakın görünür konumda olacaklar.

Mars, akşam gökyüzünde gündün güne yavaş yavaş alçalırken, gökyüzünün yıldızlardan oluşan fonunda doğuya doğru ilerliyor. Ayın başında Boğa takımyıldızı sınırları içindeyken, ayın ortalarında İkizler'e geçiyor. Ay sonuna geldiğinde, takımyıldızın ortalarına kadar ilerlemiş oluyor. Gezegen artık, 1,5 kadırlık parlaklığıyla, çevresindeki yıldızlara göre bile sönmük kaldığından pek fazla dikkati çekmiyor. Ancak, turuncu rengi sayesinde, gökyüzünde bulunması kolay. Gezegen, 3 Nisan'da Ay'la yakın görünümde.

Jüpiter, bu ay gözlem için en iyi konumda olan gezegenlerden biri. Mars ve Satürn henüz batmadan güneydoğu ufku üzerinde yükselmiş olan gezegen, gecenin ilerleyen saatlerinde teleskoplu gözlemciler için daha iyi konuma gelse de, en yüksek konumda olduğunda bile yükselimi 35 derecenin üzerine çıkmıyor. Jüpiter, sabah saatlerinde Venüs doğana kadar,

gökyüzündeki en parlak gezegen. Ayın sonlarına doğru, gezegen artık hava karardığında doğmuş oluyor.

Venüs, sabah gökyüzünde. Ay boyunca, Güneş'ten yaklaşık iki saat önce, doğu-güneydoğu uf-

ku üzerinden doğuyor. Gezegen ay boyunca, gökyüzündeki konumunu çok az değiştiriyor; batıya doğru yavaş yavaş ilerliyor.

Merkür, hava aydınlanmaya başladığı sırada doğu ufku üzerinde bulunuyor. Gezegen, 8 Nisan'da en büyük uzanımına ulaşacak; ancak, ay sonuna doğru yeniden zorlukla görünebilecek kadar alçalmış olacak. Merkür, 26 Nisan'da Ay'la yakın görünür konumda olacak. Eğer ufku açık ve yüksekçe bir yerden gözlem yapıyorsanız, bu sırada Ay'ın hemen güneyinde bulunan Merkür'ü görebilirsiniz. Bu sırada hava aydınlanmaya başlamış olacağı için, bir dürbünle gözlem yaparsanız Ay ve Merkür'ü görmek daha kolay olacaktır.

Ay, 5 Nisan'da ilkdördün, 13 Nisan'da dolunay, 21 Nisan'da sondördün, 27 Nisan'da yeniy evrelerinden geçecek.

Lir Göktaşı Yağmuru

Bu ay, pek de etkin olmayan bir göktaşı yağmuru var. Lir göktaşı yağmuru, 16 - 25 Nisan tarihleri arasında etkin. Göktaşı yağmuru, en yüksek etkinliğine 22 Nisan'da ulaşacak. Bu sırada saatte yaklaşık 20 kadar akanyıldızın gözlenebileceği tahmin ediliyor. Tüm göktaşı yağmurlarında olduğu gibi, daha fazla akanyıldız görebilmek için bunda da sabah saatlerini beklemek, en azından, gece yarısından sonra gözlen yapmak gerekiyor. Bu sırada, göktaşı yağmurunun kaynağının bulunduğu Lir takımyıldızı da gökyüzünde yeterince yükselmiş oluyor.

1 Nisan saat 23:00, 15 Nisan saat 22:00, 30 Nisan saat 21:00'de gökyüzünün genel görünümü.